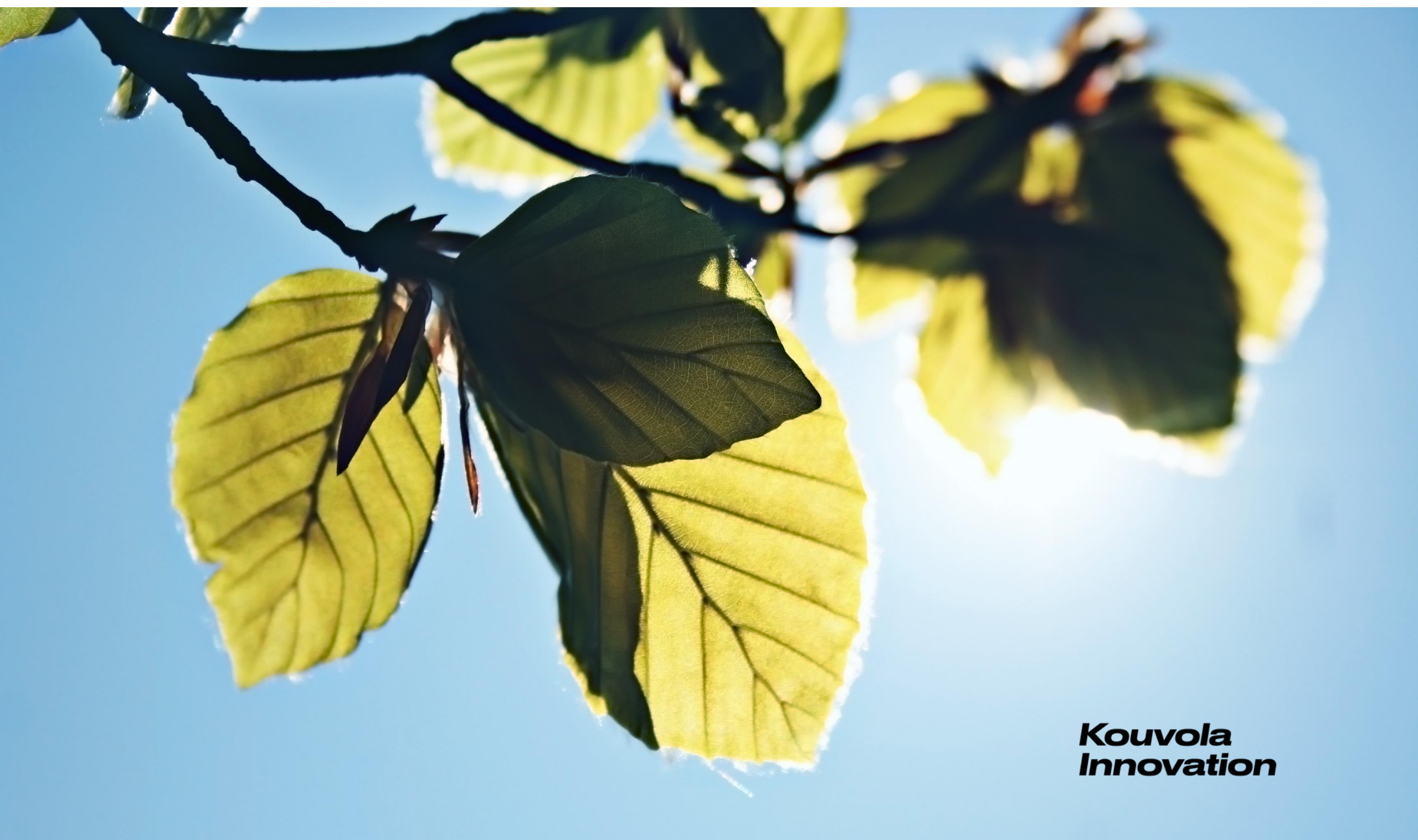

KIERTOTALOUSHANKINTOJEN LYHYT OPPIMÄÄRÄ

Opas hankintojen
suunnitteluun ja toteutukseen

KIERTOTALOUSHANKINTOJEN LYHYT OPPIMÄÄRÄ

Opas hankintojen suunnitteluun ja toteutukseen

Tämän oppaan on valmistellut Kouvola Innovation Oy osana Interreg Europe -ohjelman ja Euroopan aluekehitysrahaston osarahoittamaa Smart Circular Procurement (CircPro) -hanketta.

Kouvola Innovation Oy (Kinno) on Kouvolan kaupungin omistama Kouvolan seudun kehittämissyhtiö, joka on perustettu vuonna 2009. Yhtiön toiminnan tarkoitus on seudun elinvoimaisuuden kasvattaminen ja yritystoiminnan tukeminen.

Tämä julkaisu heijastaa ainoastaan kirjoittajiensa näkemyksiä, eikä Interreg Europe -ohjelmaa voida pitää vastuullisena julkaisun sisällöstä ja sen pohjalta tehdystä toiminnasta.

Kouvolassa 30.11.2021

Marina Sorokina (Kinno)
Jaana Myllyluoma (FCG)

Linkkejä lisätietoon

CircPro-hanke: www.interregeurope.eu/circpro

Kouvola Innovation: www.kinno.fi

SISÄLLYS

Johdanto.....	4
---------------	---

TAUSTAA PÄHKINÄNKUORESSA

OSA 1: LYHYT JOHDATUS TEEMAAN.....	5
Mitä on kiertotalous?.....	6
Kestävien hankintojen määritelmiä.....	7
4 näkökulmaa kiertotaloushankintoihin.....	8
OSA II: STRATEGINEN VIITEKEHYS.....	9
Green Deal.....	10
EU:n kiertotalouden toimintasuunnitelma.....	11
Suomen kiertotalouden strateginen ohjelma.....	12
Case Kymenlaakso.....	13
Esimerkkinä Kouvola.....	14

KÄTTÄ PIDEMPÄÄ HANKKIJOILLE

OSA III: ASKEL ASKELEELTA KOHTI KIERTOTALOUSHANKINTOJA...	15
Hankintaprosessin perusvaiheet.....	16
10 askelta kiertotaloushankintoihin.....	17
Kiertotaloushankinnan lyhyt muistilista	24
OSA IV: MISTÄ APUA.....	25
Tukea hankkijoille.....	26
Hyvä tietää.....	27

LÄHTEITÄ.....	28
---------------	----

Johdanto

KENELLE?

Tämä opas on suunnattu erityisesti kuntien hankintojen suunnittelijoille ja toteuttajille.

MITÄ?

Oppaan kahdessa ensimmäisessä osassa perehdytään lyhyesti aihealueeseen: kiertotaloushankintojen käsitteisiin ja tärkeimpiin kiertotaloushankintoja ohjaaviin strategioihin ja ohjelmiin. Kolmannessa ja neljännessä osassa on tarjolla kättä pidempää: käytännön ohjeita ja vinkkejä kiertotaloutta edistävien hankintojen toteutukseen.

MIKSI?

Julkisten hankintojen avulla voidaan edistää merkittävästi EU:n asettamien ilmasto- ja kestävyys-tavoitteiden saavuttamista. Samalla on mahdollista säästää silkkaa rahaa. Laajimmillaan kiertotalous-hankinnat voivat tukea uusien tuote- ja palvelu-innovaatioiden ja alueellisten kiertotalous-ekosysteemien syntymistä.

Julkisissa kiertotaloushankinnoissa otetaan huomioon luonnonvarojen kestävä käyttö.

Kiertotaloutta edistävillä hankintamenettelyillä ja -kriteereillä voidaan lisätä esimerkiksi tuotteiden haitattomuutta, materiaalien pitkäikäisyyttä ja kierrätettävyyttä sekä uusiomateriaalien käyttöä.

Kiertotaloushankintoja voidaan toteuttaa asettamalla kiertotaloutta tukevia hankintakriteerejä, hankkimalla tuotteen sijaan palveluja tai asettamalla kiertotaloustavoite hankinnan kohteelle - esimerkkeinä vaikkapa kierrätysmateriaalista valmistetut tekstiilit tai uusiokäytetyt tietokoneet.

(SYKE, Kiertotalouden termipankki)

Julkisten hankintojen kokonaisarvo Suomessa on valtioneuvoston kesäkuussa 2021 julkaiseman selvityksen mukaan jopa 47 miljardia euroa!

Kaksi kolmasosaa julkisista hankinnoista tehdään paikallisella tasolla. Kunnilla ja kaupungeilla on hyvät edellytykset toimia kiertotalouden vetureina ottamalla hankinnoissaan huomioon kiertotalouden mahdollisuudet.

Arviot kiertotaloutta tukevien globaalien markkinoiden arvosta liikkuvat sadoissa miljardeissa euroissa.

OSA I

Lyhyt johdatus teemaan

Mitä on kiertotalous?

Kiertotaloudella on useita määritelmiä. Seuraavassa on esitelty niistä kaksi.

1 Kiertotaloudessa materiaalit ja arvo kiertävät yhteiskunnassa ja tuotteille luodaan lisäarvoa palveluilla ja esimerkiksi älykkyydellä. Resurssien ja materiaalien käyttö on tehokasta niin, että sekä raaka-aineet että niiden arvo säilyvät. Käytännössä tämä tarkoittaa tuotteiden suunnittelua niin, että materiaalit ovat tuotteen elinkaaren loppupäässä eroteltavissa ja kierrätettävissä.

(Sitra 2015)

2 Kiertotaloudessa materiaaleja hyödynnetään tehokkaasti ja kestävästi, ja ne pysyvät kierrossa pitkään ja turvallisesti. Tuotteita myös jaetaan, vuokrataan, korjataan ja kierrätetään. Palvelullistaminen on osa kiertotaloutta.

Kiertotalous on uusi talouden toimintatapa, joka tuottaa taloudellista hyvinvointia maapallon kantokyvyn rajoissa. Se hyödyntää digitalisaatiota tehokkaasti ja uudistaa yhteiskunnan rakenteita ja toimintamalleja. Kiertotalous on keino vähentää luonnonvarojen käyttöä.

(Suomen kiertotalouden strateginen ohjelma 2021)

Sitra on listannut viisi erilaista kiertotalouden liiketoimintamallia:

- **Tuote palveluna:** palveluiden tarjoaminen tuotteiden sijasta
- **Uusiutuvuus:** uusiutuvien ja kierrätettävien materiaalien sekä uusiutuvan energian käyttäminen tuotteiden suunnittelussa ja valmistamisessa
- **Jakelualustat:** tavaroiden ja resurssien käytön maksimointi sekä niiden elinkaaren pidentäminen käyttämällä digitaalisia alustoja vuokraamiseen, myyntiin, jakamiseen ja uudelleenkäyttöön
- **Tuotteiden käyttöiän pidentäminen:** tuotteiden käyttäminen alkuperäisen tarkoituksensa mukaisesti niin kauan kuin mahdollista tai uudelleenkäytön mahdollisuuksien luominen ylläpidon, korjaamisen ja kunnostuksen avulla
- **Resurssien tehokkuus ja kierrätys:** materiaali- ja energiatehokkaat ratkaisut sekä elinkaaren lopussa olevien tuotteiden ja raaka-aineiden kerääminen ja uudelleenkäyttö

Lue lisää käsitteistä ja määritelmistä:

Sitran listaus hiilineutraalin kiertotalouden käsitteistä:

<https://www.sitra.fi/artikkelit/mita-nama-kasitteet-tarkoittavat/>

SYKEN kiertotalouden termipankki:

<https://www.syke.fi/kiertotaloudentermipankki>

Kestävien hankintojen määritelmiä

Viime vuosikymmeninä on syntynyt erityyppisiä hankintakonsepteja julkisen sektorin kestävämmän kulutuksen edistämiseksi. Käsitteitä käytetään usein rinnakkain, ja niillä onkin paljon yhteistä, mutta myös tiettyjä painotuseroja. Seuraavassa on kuvattu konsepteista keskeisimmät.

KESTÄVÄT JULKISET HANKINNAT

Hankintoja, joissa otetaan huomioon ympäristön lisäksi myös sosiaaliset näkökohdat ja taloudellisuus. Konsepteista laajin, kattaa kaikki alla olevat.

VIHREÄT JULKISET HANKINNAT

Pyritään hankkimaan tavaroita, palveluja ja töitä, joiden ympäristövaikutukset ovat pienemmät koko niiden elinkaaren ajan verrattuna vastaaviin perinteisiin hankintoihin. Osa kestäviä hankintoja - kattavat yleensä ympäristönäkökohdat, mutteivat välttämättä sosiaalisia ja/tai yhteiskunnallisia näkökulmia.

VÄHÄHIILISET HANKINNAT

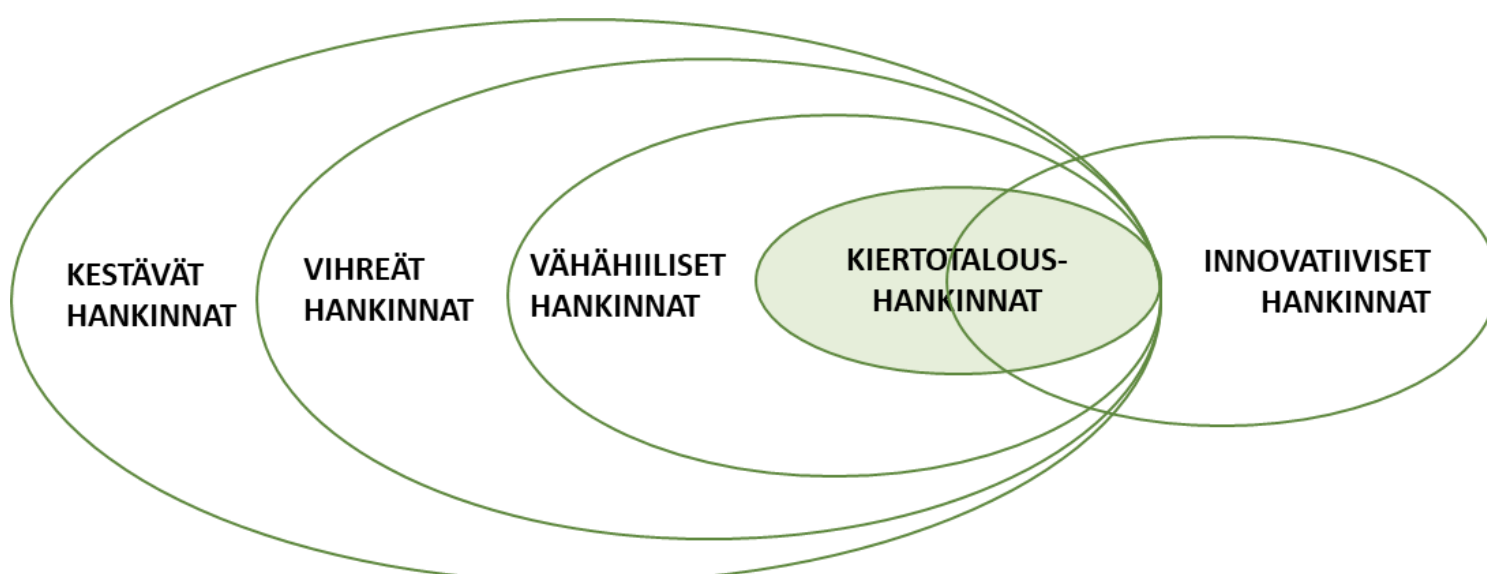
Hankintoja, joissa otetaan huomioon tuotteen tai palvelun koko elinkaaren aikaiset kasvihuonepäästöt ja asetetaan niille vaatimuksia ja/tai vertailukriteerejä. Hiilijalanjälkeä voidaan pienentää energiatehokkuudella, uusiutuvan energian hyödyntämisellä sekä materiaalivalinnoilla.

INNOVATIIVISET HANKINNAT

Uuden tai merkittävästi parannetun tavarahan tai palvelun hankintoja, joilla parannetaan julkisen palvelun tuottavuutta, laatua, kestävyyttä ja/tai vaikuttavuutta. Voivat tarkoittaa joko hankinnan kohteen tai hankintamenettelyn innovatiivisuutta.

KIERTOTALOUS- HANKINNAT

Hankintoja, joissa tuotteen tai materiaalin arvo säilyy taloudessa mahdollisimman pitkään, tuotetta voidaan käyttää tehokkaasti ja lopulta kierrättää materiaali ilman, että syntyy haitallisia ympäristö- tai terveysvaikutuksia. Hankinta sisältää myös tiedon siitä, miten tuotteen sisältämiä materiaaleja voidaan elinkaaren aikana hyödyntää ja käyttää uudelleen.

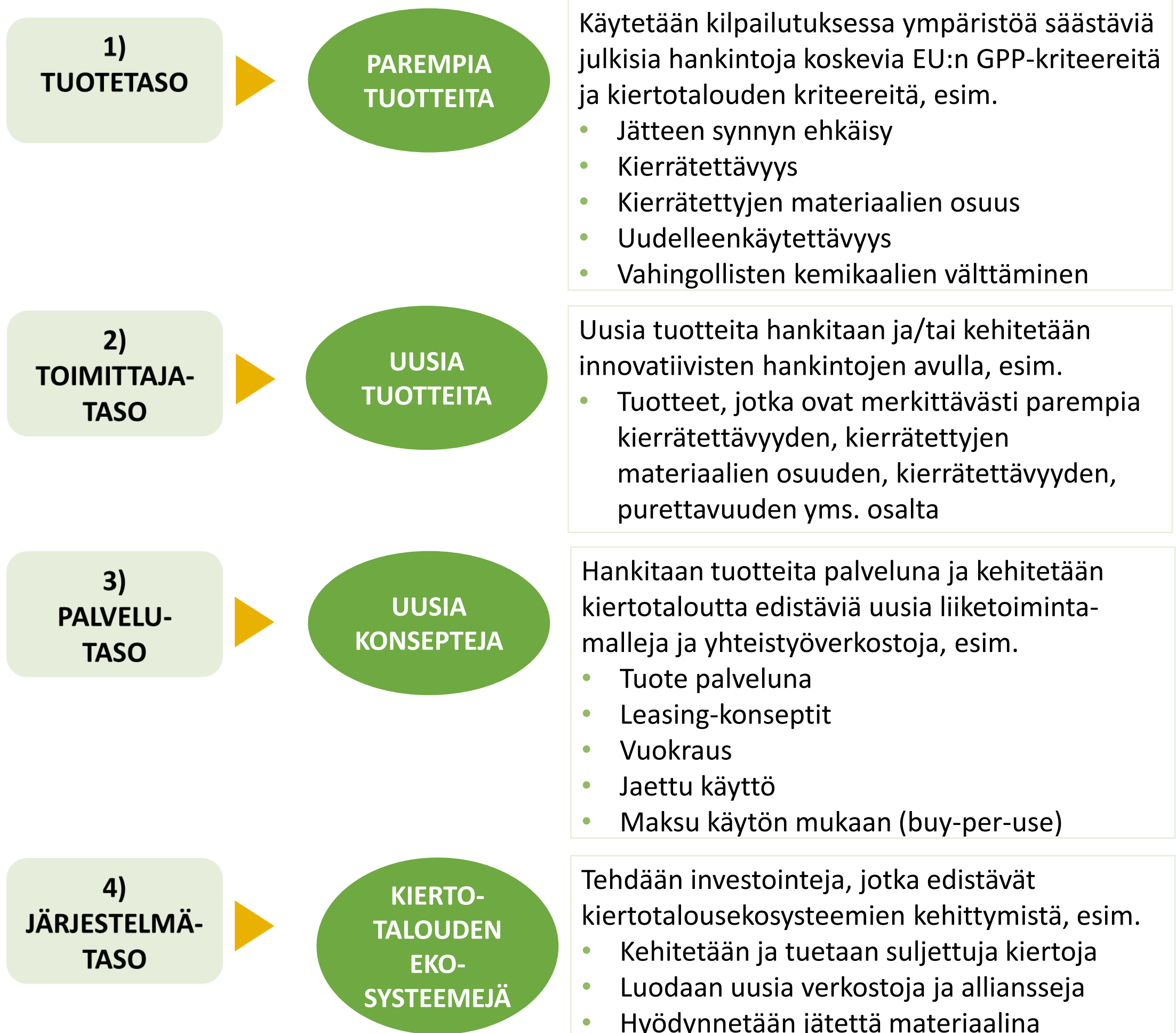

Kiertotalous-
hankinnat ovat
kestäviä, vihreitä,
vähähiilisiä
ja usein myös
innovatiivisia!

4 näkökulmaa kiertotaloushankintoihin

Kiertotaloushankinnat voidaan jakaa erityyppisiin kategorioihin. Olennaisinta kuitenkin on, että näkökulma on laajempi kuin pelkkä tuotteen tai palvelun hankkiminen. Tavoitetaso voi vaihdella laadun parantamisesta aina uusiin ja innovatiivisiin tuotteisiin tai palveluihin. Hankinnoilla on myös mahdollista edesauttaa uusien liiketoimintamallien ja ekosysteemien syntymistä.

(Cipron 2017)

GPP-kriteerit– mitä niillä tarkoitetaan?

= Ympäristöä säästäviä julkisia hankintoja (Green Public Procurement) koskevia EU:n kriteerejä, jotka kattavat lähes 20 tuoteryhmää. Useimmat kriteerien kuvauksista ovat saatavissa sivustolta myös suomeksi.

https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

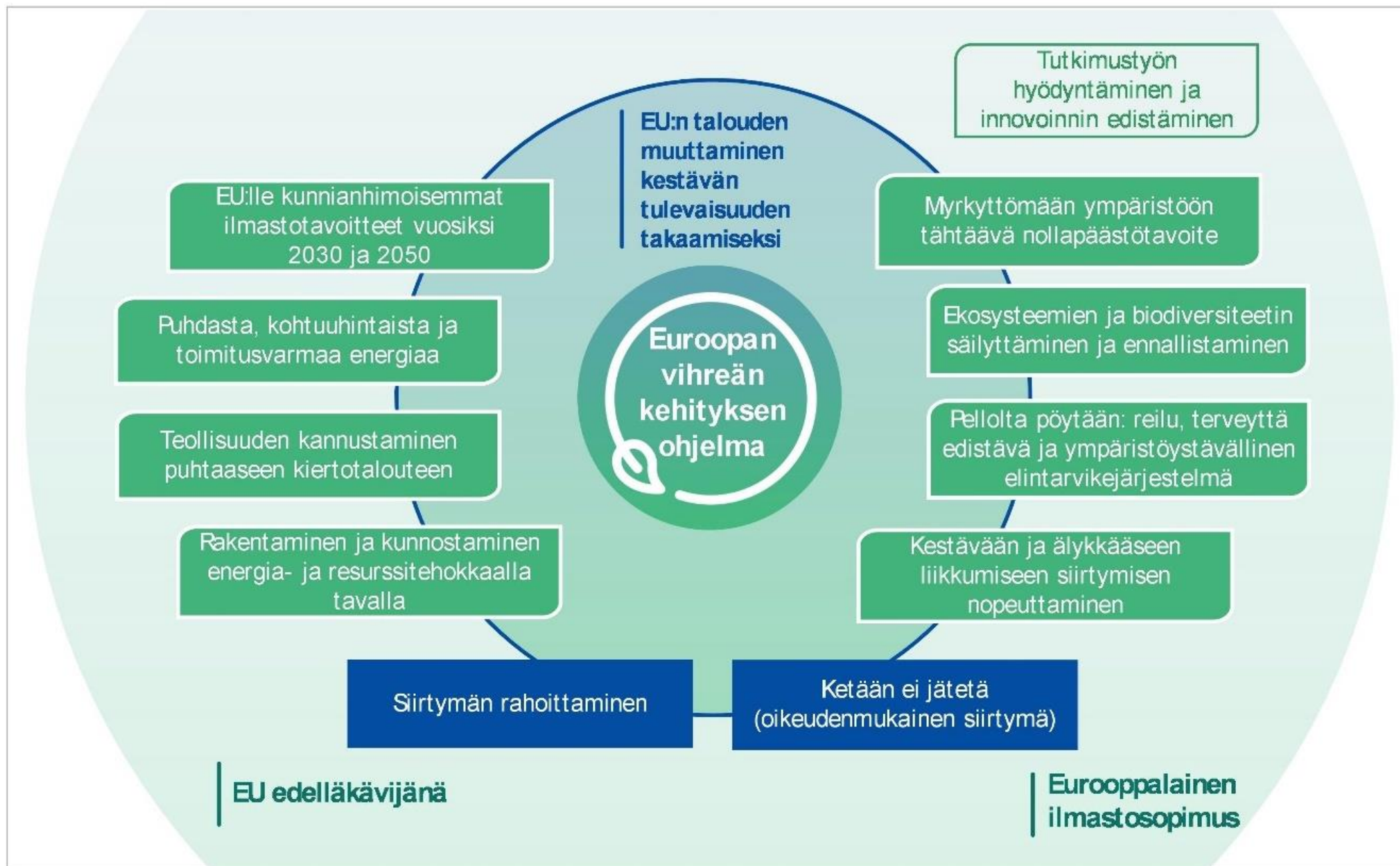
OSA II

Strateginen viitekehys

EU
Suomi
Kymenlaakso

Green Deal – vihreän kehityksen ohjelma

Green Deal on Euroopan vihreän kehityksen ohjelma ja strategia, jonka tarkoituksena on koko EU:n talouden muuttaminen kestäväksi siten, että siirtyminen vihreään talouteen hyödyttää sekä kansalaisia että yrityksiä.

EU halutaan nostaa vihreän kehityksen edelläkävijäksi. Keskeisiä teemoja sen osalta ovat:

- puhdas, edullinen ja toimitusvarma energia,
- teollisuuden kannustaminen puhtaaseen kiertotalouteen,
- energia- ja resurssitehokas rakentaminen ja kunnostaminen, myrkytön ympäristö,
- ekosysteemien ja biodiversiteetin säilyttäminen ja ennallistaminen,
- reilu, terveyttä edistävä ja ympäristöystävällinen elintarvikejärjestelmä (pellolta pöytään) sekä
- kestävä ja älykäs liikkuminen.

Isona tavoitteena on tehdä EU:sta ilmastoneutraali vuoteen 2050 mennessä.

Green Deal vaikuttaa läpileikkaavasti kaikkeen - julkiset hankinnat mukaan lukien.

Lisätietoa Green Dealistä:

https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_fi

EU:n kiertotalouden toimintasuunnitelma

Kiertotalouden toimintasuunnitelma on yksi Green Dealin kulmakivistä ja osa EU:n teollisuusstrategiaa. Se sisältää toimenpiteitä tuotteiden elinkaaren kaikkia vaiheita varten. Tavoitteena on valmistella talous kestävän kehityksen mukaiseen tulevaisuuteen ja parantaa kilpailukykyä, mutta samalla myös suojella ympäristöä ja lisätä kuluttajien oikeuksia.

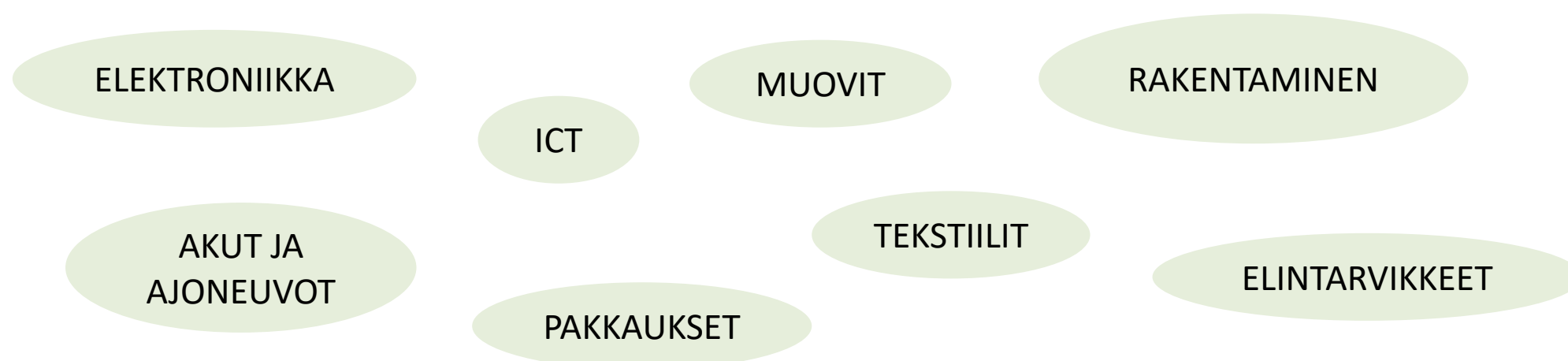

Toimintasuunnitelmassa keskitytään kiertotalouden periaatteiden mukaiseen suunnitteluun ja tuotantoon.

Tavoitteena on varmistaa, että käytettyjä resursseja ylläpidetään taloudessa mahdollisimman pitkään.

Toimintasuunnitelmassa ehdotetaan mm. seuraavia toimenpiteitä:

- Tehdään **tuotteiden kestävydestä** oletusarvo EU:ssa.
- Lisätään **kuluttajien vaikutusmahdollisuuksia** (kuluttajille luotettavaa tietoa esim. tuotteiden korjattavuudesta ja kestävydestä, "korjauttamisoikeus")
- Kiinnitetään erityistä huomiota aloihin, jotka **käyttävät eniten resursseja** ja joilla on paljon **kiertotalouteen liittyvää potentiaalia**. Konkreettisia toimia ehdotetaan etenkin seuraavilla aloilla:

- **Vähennetään jätemäärää.** Pyritään estämään jätteen syntyminen ja muuttamaan se laadukkaiksi uusioraaka-aineiksi (toimivat uusioraaka-ainemarkkinat). Tutkitaan mahdollisuutta yhdenmukaistaa erilliskeräysjärjestelmät ja merkinnät EU:n laajuisesti.

Kiertotalouden toimintasuunnitelman englanninkielinen verkkosivu:

https://ec.europa.eu/environment/strategy/circular-economy-action-plan_en

Suomen kiertotalouden strateginen ohjelma

Valtioneuvosto teki periaatepäätöksen kiertotalouden strategisesta ohjelmasta huhtikuussa 2021. Ohjelmalla halutaan vahvistaa Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä.

Ohjelman visio

Vuonna 2035 hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta on menestyvän taloutemme perusta.

- Kestävät tuotteet ja palvelut ovat talouden valtavirtaa ja jakamistalous arkipäivää
- Valintamme ovat tulevaisuus-kestäviä ja vahvistavat reilua hyvinvointiyhteiskuntaa.
- Vähemmällä enemmän: luonnonvarojen käyttö on kestävää ja materiaalit pysyvät kierrossa pidempään ja turvallisesti.
- Kiertotalouden läpimurto on tehty innovaatioiden, digitaalisten ratkaisujen, fiksun sääntelyn sekä vastuullisten sijoittajien, yritysten ja kuluttajien avulla.
- Kiertotalous-Suomi vaikuttaa maailmalla ja tarjoaa kestäviä ratkaisuja kansainvälisillä markkinoilla.

Luonnonvarojen kestävää ja tehokasta käyttöä tukevia tavoitteita:

- Vuonna 2035 primääriraaka-aineiden kotimainen kokonaiskulutus ei ylitä vuoden 2015 tasoa.
- Resurssien tuottavuus kaksinkertaistuu vuoden 2015 tilanteesta vuoteen 2035 mennessä.
- **Materiaalien kiertotalousaste kaksinkertaistuu vuoteen 2035 mennessä**

Ohjelman listaamissa keskeisissä toimenpiteissä todetaan julkisista hankinnoista mm. seuraavaa:

- Hankimme ja suunnittelemme julkisella sektorilla rakentamisessa, liikkumisessa sekä energia- ja infrastruktuurihankkeissa vähähiilisiä kiertotalousratkaisuja.
- Vähennämme rakentamisen ympäristövaikutuksia merkittävästi.

Valtionhallintoa, kuntia ja alan yrityksiä suositellaan ottamaan käyttöön taloudellisia kannusteita ja hankintakäytäntöjä, jotta alalle syntyy kilpailua hiilineutraalin kiertotalouden ratkaisuilla.

Lisää aiheesta:

<https://ym.fi/kiertotalousohjelma>

Case Kymenlaakso

Kymenlaakson älykkään erikoistumisen strategia (KymÄES 2.0) vuosille 2021-2025 edistää alueen kilpailukykyä vahvistamalla eri toimialojen, palvelujen ja teknologioiden vuorovaikutusta niin alueen sisällä kuin eri alueiden välillä.

Eryteisesti painotetaan alueellisen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan liittyvän osaamisen ohjaamista yritysten kasvuun ja kehittymiseen sekä uuden alueellisen yritystoiminnan luomiseen.

Älykkään erikoistumisen strategian kärkivalinnoilla on vahva kytkös kansallisiin ja EU:n linjauksiin. Niitä ovat esimerkiksi Euroopan teollisuusstrategia, aiempaan esitelty Green Deal sekä innovatiivisia julkisia hankintoja koskevat linjaukset. Vuoden 2019 hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi innovatiivisten hankintojen määrän lisääminen 10 %:iin julkisista hankinnoista vaalikauden loppuun mennessä. Hankinta-Suomi-toimenpide-ohjelma edistää julkisiin hankintoihin käytettävien varojen yhteiskunnallista vaikuttavuutta sekä julkisen talouden kestävyyttä.

Kymenlaakson älykkään erikoistumisen strategisia kärkivalintoja ovat

- Älykäs ja vihreä logistiikka (logistiikkakärki)
- Uusiutuvat materiaalit ja energia (bio- ja kiertotalouskärki)
- Datatalous, kyberturvallisuus sekä pelillisuus (digitalouskärki)

Kestävät hankinnat on nostettu esiin tärkeänä bio- ja kiertotalouskärkeen linkittyvänä kehityssuuntana.

Parhaimmillaan julkinen sektori voi olla mukana luomassa referenssimarkkinoita ja tukea samalla innovaatioiden syntymistä ja käyttöönottoa tarjoamalla kehitysympäristön ja toimimalla ratkaisun ensiostajana.

KymÄES 2.0

Lisää aiheesta:

<https://www.kymenlaakso.fi/maakunnan-kehittaminen/alykkaan-erikoistumisen-strategia>

https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-industrial-strategy_fi

<https://tem.fi/ijh>

<https://vm.fi/hankinta-suomi>

Esimerkkinä Kouvola

Kouvolassa hankintoja ohjaavat erityisesti kaupunkistrategia, ympäristöohjelma ja hankintaohjelma. Kouvola tavoittelee positiivista kasvua, johon kuuluvat mm. bio- ja kiertotalouden edistäminen ja hiilineutraalisuus. Kouvola on myös mukana hiilineutraalien kuntien HINKU-verkostossa, jossa tavoitteena on kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen 80 % vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

KAUPUNKI-STRATEGIA 2030

Strategian elinkeinopainotuksissa on mukana bio- ja kiertotalous. Puhtaan kasvun eväiksi on nostettu monimuotoiset luontoympäristöt, resurssitehokkuus (materiaalin ja energian tehokas käyttö ja uusiokäyttö), rakentamisen energiatehokkuus sekä ilmaston kannalta kestävät ratkaisut, tavoitteena hiilineutraali kaupunki 2040.

<https://www.kouvola.fi/kouvolankaupunki/strategia/>

YMPÄRISTÖ 2030

Keskeisten tavoitteiden joukossa listataan älykkäät hankinnat, joita ohjaavat elinkaarinäkökulma ja kiertotalous. <https://www.kouvola.fi/asuminen-ja-ymparisto/luonto-ja-ymparisto/ymparistoohjelma/>

HANKINTA-OHJELMA 2021-2025

Kestävä kehitys ja yhteiskuntavastuu ovat yksi kolmesta kärjestä, tavoitteena mm. ekologisen kestävyys edistäminen. Hankinnoilla tuetaan ympäristöohjelman tavoitteita hiilineutraalisuuden, luonnon monimuotoisuuden ylläpidon ja kiertotalouden teemoissa. <https://www.kouvola.fi/wp-content/uploads/2021/05/Hankintaohjelma-2021-2025.pdf>

Kotkan ja Haminan vastaavat strategiat:

Kotka 2025 kaupunkistrategia: https://www.kotka.fi/wp-content/uploads/2020/01/Kotka2025_strategia_kvhyv111119.pdf

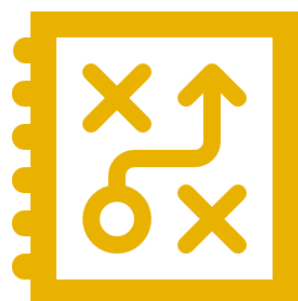
Kotkan kaupungin hankintaohjelma: <https://www.kotka.fi/wp-content/uploads/2019/10/Hankintaperiaatteet-toimintaohjelma-2019-2025.pdf>

Kotkan kaupungin ilmasto-ohjelma 2021-2030: <https://www.kotka.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaupungin-ilmastoty/ilmasto-ohjelma/>

Haminan kaupungin strategia: <https://www.hamina.fi/asukkaalle/wp-content/uploads/sites/12/2018/02/Haminankaupunginstrategia.pdf>

Ekologinen Hamina -ohjelma: https://www.hamina.fi/asukkaalle/ekologinen_hamina_ohjelma_2019-2022_hyvaksyty2019-03-13/

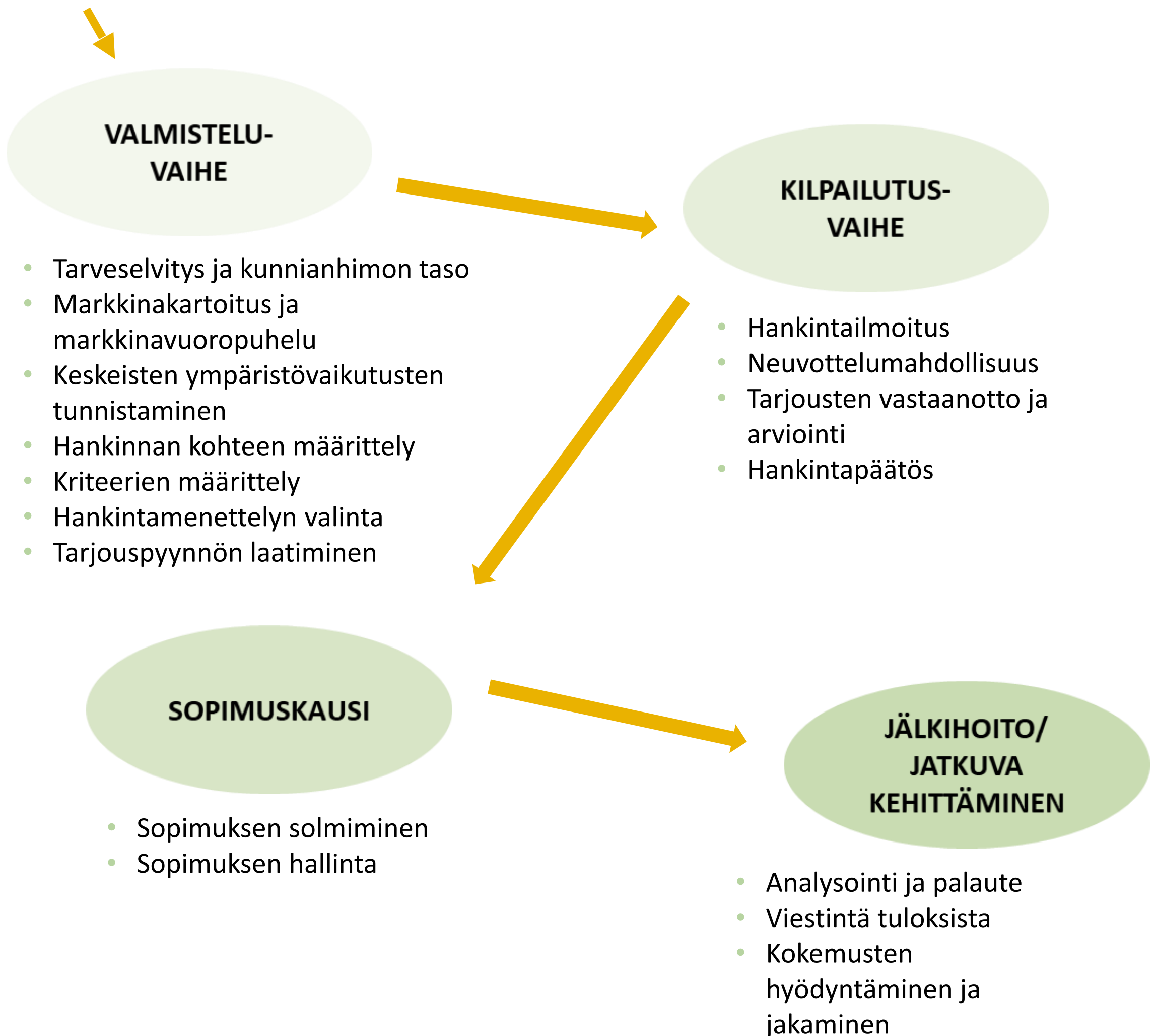
OSA III

Askel askeleelta kohti kiertotalous- hankintoja

Hankintaprosessin perusvaiheet

Hankintaprosessi vaihtelee riippuen hankinnan ennakoidusta arvosta, hankinnan kohteesta ja käytettävästä hankintamenetelmästä. Eroja syntyy myös sen perusteella, onko kyseessä sotehankinta, rakennusurakka tai vaikkapa palvelu- ja tavarahankinta.

OHJAAVAT STRATEGIAT

Seuraavilla sivuilla esitetyt 10 askelta auttavat hahmottamaan mahdollisuuksia kiertotalousnäkökulmien sisällyttämiseen strategiaan pohdintoihin ja varsinaisen hankintaprosessin eri vaiheisiin.

ASKEL 1 • KIERTOTALOUSHANKINNAN TARKASTELU HANKITTAVAN TUOTTEEN/PALVELUN NÄKÖKULMASTA

Käytetään kilpailutuksessa kiertotaloutta tukevia kriteereitä.

- Kriteereitä eri sektoreille löytyy mm. EU:n GPP-kriteeristöstä (ks. s. 27).
- Hankintalaki mahdollistaa ympäristömerkkien käytön hankintakriteereissä.

Esim. sataprosenttisesti kierrätetty paperi.

Esimerkkejä kriteereistä:

- Materiaalien tunnistettavuus
- Tuotteiden purkumahdollisuus käytön jälkeen
- Materiaalien kierrätys-/uusiokäyttömahdollisuus
- Resurssitehokkuus
- Elinkaarikustannukset (TCO)
- Uusiomateriaalien käyttö tuotteessa

Ympäristömerkki (Hankintalaki § 72): Hankintayksikkö voi hankinnan kohteen kuvauksessa, tarjouspyynnössä esitettyjen kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteissa tai sopimuksen toteuttamisen ehdoissa vaatia tiettyä merkkiä näytöksi siitä, että hankinnan kohde vastaa vaadittuja ympäristöominaisuuksia, sosiaalisia ominaisuuksia tai muita ominaisuuksia.

Elinkaarikustannukset (TCO (Total Cost of Ownership)) = mitä kustannuksia hankittava tavara tai palvelu aiheuttaa hankinnan elinkaaren aikaan:

- Ennen hankintapäätöksen tekoa → hankintaprosessin kustannukset
- Hankintahetkellä → osto/hankintahinta
- Hankitun tavaran tai palvelun käytön aikana → käytön aikaiset kustannukset
- Tavaran tai palvelun elinkaaren lopussa → käytön lopettamiseen liittyvät kustannukset (mm. jätevaihe)
- Elinkaarikustannuksia ovat myös ulkoisista ympäristövaikutuksista aiheutuvat ja hankinnan kohteeseen sen elinkaaren aikana liittyvät kustannukset, jos niiden rahallinen arvo voidaan määrittää ja tarkistaa.

SUOSITUKSET

Tässä on hyviä lähtökohtia kiertotaloushankintojen toteutuksen alkutaipaleelle.

ASKEL 2 • KIERTOTALOUSHANKINNAN TARKASTELU TOIMITTAJIEN NÄKÖKULMASTA

Hankitaan uusia, innovatiivisia tuotteita ja palveluja, jotka edistävät kiertotalouteen perustuvan liiketoiminnan kehittymistä.

- Julkiset hankinnat voivat kannustaa yrityksiä kehittämään innovatiivisia ratkaisuja/tuotteita ja luovat uusia liiketoimintamalleja ja markkinoita uusille tuotteille ja palveluille, joissa kierrätettävyys, käyttöikä ym. on otettu paremmin huomioon.

Esim. tekstiilit, joissa on 100% kierrätettyä materiaalia sekä kierrätysmuovista valmistetut rakennuskomponentit.

Esimerkkejä kriteereistä:

- Palautusjärjestelmät
- Purettavuus
- Korjattavuus
- Ulkoinen uusiokäyttö/myynti
- Sisäinen uusiokäyttö

ASKEL 3 • KIERTOTALOUSHANKINNAN TARKASTELU SYSTEEMISEN AJATTELUN NÄKÖKULMASTA

Tehdään hankintoja, jotka edistävät kiertotalousekosysteemien kehittymistä ja uusien liiketoimintamallien ja verkostojen syntymistä.

- Suoritusperusteisuus korostuu.
- Palveluntarjoajille avautuu mahdollisuus valvoa paremmin tuottamiaan/tarjoamiaan tuotteita ja niihin sisältyvää energiaa ja materiaaleja, mikä mahdollistaa huollon, kunnostuksen ja talteenoton.
- Hankkijat hyötyvät esimerkiksi siksi, että maksavat vain tarvitsemastaan ja käyttämästään palvelusta ja saavat usein parempaa palvelua, koska palveluntarjoaja on kiinnostuneempi tarjoamaan kestävän tuotteen.
- Laajimmillaan kiertotalousratkaisut edellyttävät ajattelua yli organisaatiorajojen ja useiden toimijoiden yhteistyötä.

Esimerkkejä kriteereistä:

- Tuote palveluna
- Public Private Partnership (PPP)
- Jakaminen ja uudelleenkäyttö yhteistyössä toisen organisaation kanssa
- Vuokraus ja leasing
- Maksu käytön mukaan (buy-per-use)
- Palautusjärjestelmät

SUOSITUKSET

Tarvitaan uudenlaista ajattelua, esim. hankitaan valoa lamppujen sijaan. Markkinoiden mahdollisuuksien hyödyntäminen luo edellytyksiä uuden osaamisen, tuotteen tai teknologian käyttöönotolle ja hyödyntämiselle.

Hankintoihin liittyvät strategiat ja ohjelmat ohjaavat hankintoja (kaupunkistrategia, ympäristöohjelma, hankintaohjelma ja –ohjeistukset). Lisäksi on hyvä käydä läpi hankinnan merkitys ja vaikuttavuus taulukossa esitetyistä näkökulmista. Mitä enemmän ”kyllä-vastauksia”, sitä paremmat syyt on nähdä vaivaa hankinnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

HANKINNAN STRATEGINEN MERKITYS, TAVOITETASO JA KOKO

- Tukeeko hankinta kunnan tai alueen strategisia tavoitteita?
- Onko hankinta strategisesti tärkeä ja/tai välttämätön?
- Puuttuuko markkinoilta tarpeisiin soveltuvia tai niihin helposti mukautettavia ratkaisuja?
- Onko projektilla tavoitteita, joiden haasteellisuus ylittää tavanomaiset toteutukset?
- Onko hankinta merkittävä euroina?

HANKINNAN VAIKUTTAVUUS

INNOVATIIVISUUS KUNNALLE	• Kehittää tai uudistaa olemassa olevia rakenteita, toimintamalleja tai palveluita • Synnyttää uusia rakenteita, toimintamalleja tai palveluita • Luo uutta osaamista • Tuottaa parempaa laatua taloudellisesti edullisemmin
INNOVATIIVISUUS TOIMITTAJILLE/ PALVELUN- TARJOAJILLE	• Kehittää yrityksen liiketoimintaa • Avaa mahdollisuuden kehittää olemassa olevia tuotteita tai palveluita • Avaa mahdollisuutta kehittää täysin uusia tuotteita tai palveluita • Nopeuttaa innovaatioita ja luo uutta osaamista
YRITYS-VAIKUTUKSET	• Paikallisten tarjoajien mahdollisuudet osallistua • Toiminnallinen tai taloudellinen merkitys paikallisille toimittajille • Paikallisten yritysten mahdollisuus muodostaa keskenään yhteenliittymä • Paikallisten yritysten mahdollisuus muodostaa yhteenliittymä ei-paikallisten innovatiivisten yritysten kanssa • Paikallinen kasvu- ja innovaatiopotentiaali (hankinnan kautta referenssi)
ALUETALOUS JA ELINVOIMA	• Hankinnan koon volyymin merkitys kaupungille/alueelle • Hankinnan koon merkitys paikalliselle elinkeinoelämälle • Hankintamenetelmän vaikutus kokonaistaloudellisesti ja elinkaarikustannuksiltaan edullisimman ratkaisun saamiseen • Luo vireyttä, parantaa kunnan imagoa ja houkuttelevuutta
YMPÄRISTÖ JA YHTEISÖ	• Myönteiset ympäristövaikutukset, esim. energiatehokkuus, resurssien kierrätys, hiilijalanjäljen pieneminen • Laajat sosiaaliset vaikutukset, esim. työllisyys, turvallisuus, saavutettavuus ja yhtäläiset oikeudet • Edistää hyvinvointia

SUOSITUKSET

Yllä olevat kysymykset auttavat tunnistamaan, milloin hankintaan on erityiset syyt käyttää tavallista enemmän aikaa ja resursseja. Niiden kautta voi myös perustella organisaation johdolle ja muille päätöksentekijöille hankinnan valmisteluun ja toteutukseen tarvittavia panostuksia.

ASKELE 5 • MITEN VOIT VARMISTAA JATKUVUUDEN?

On tärkeää, että kiertotalouden mahdollisuudet otetaan huomioon aina, kun hankintoja lähdetään organisaatiossa suunnittelemaan.

YMMÄRRYS KIERTO- TALOUDESTA	Käykää keskustelua niistä kiertotalouden mahdollisuuksista, jotka toimivat lähtökohtana organisaatiolle ja hankintojen toteutukselle. Ymmärrystä ja strategista ajattelua tarvitaan koko organisaation tasolla.
STRATEGIAT MÄÄRITTÄVÄT SUUNNAN	Kaupunkistrategia, ympäristöstrategia ja hankintaohjelma on hyvä tuntea - oman organisaation strategiaa unohtamatta.
PROSESSI VAIHTEE	Hankinnan arvo, kohde ja käytettävät hankinta menetelmät ym. vaihtelevat tapauskohtaisesti. Isot linjat on kuitenkin hyvä pitää johdonmukaisesti mielessä.

SUOSITUKSET

Kunkin organisaation on tarkasteltava teemaa omista lähtökohdistaan. Yhteinen ymmärrys strategisista päämääristä samoin kuin jatkuva vuoropuhelu ovat olennaisia tässä yhteydessä.

ASKELE 6 • MITEN VOIT MITATA KIERTOTALOUDEN ASTETTA HANKINNAN KOHTEESSA?

Erilaisia indikaattoreita on olemassa yllin kyllin - olennaisinta on tiedostaa tavoite ja se, mitä aidosti tarvitaan ja halutaan.

TEKNISET INDIKAATTORIT	Esimerkiksi raaka-aineiden myrkyllisyys ja kierrätettyjen tai uudelleenkäytettävien materiaalien osuus tietyssä tuotteessa.
PROSESSI- INDIKAATTORIT	Esimerkiksi huoltosopimukset toimittajien kanssa tai sopimukset, joihin sisältyy käänteistä logistiikkaa.
LIIKETOIMINTA- MALLEIHIN LIITTYVÄT INDIKAATTORIT	Esimerkiksi hankinnat, jotka perustuvat vuokraukseen tai joihin sisältyy takaisinostomahdollisuus.

SUOSITUKSET

Mitä enemmän edellä kuvatun kolmen ryhmän indikaattoreita on otettu huomioon tuotteessa, palvelussa tai prosessissa, sitä parempi kiertotalouden kannalta.

ASKEL 7 • KIERTOTALOUS HANKINTAPROSESSIN ERI VAIHEISSA: VALMISTELU

Hankinnan suunnittelu ja valmistelu on hankintojen tärkein työvaihe!

TARVE-SELVITYS JA KUNNIAN-HIMON ASTE	- Määrittele yleinen kunninhimon aste ja tavoitetaso kestävyyden ja kiertotalouden näkökulmasta – strategioista saat selkänöjää! - Analysoi, mikä on organisaatiosi todellinen tarve. esimerkiksi seuraavien kysymysten avulla: - Onko hankinnalle aito tarve? - Voiko käytön/kulutuksen tiheyttä vähentää? - Onko tarpeeseen olemassa vaihtoehtoisia ratkaisuja, esim. vuokraus ostamisen sijaan? - Jos kyseessä on palvelu, niin mikä palvelu? - Voiko käytön jakaa eri toimijoiden kesken? - Onko materiaalin aina oltava uutta? Halutaanko edistää tuotteiden uudelleenkäyttöä? - Haluatko hankkia tuoleja tai istumisen mukavuutta?
MARKKINA-KARTOITUS	- Kartoita uusien tuotteiden, teknologioiden ja ratkaisujen tarjonta sekä kiertotalousratkaisujen saatavuus markkinoilla. - Kartoituksen avulla hankintayksikkö saa suoraa tietoa saatavilla olevista tuotteista ja palveluista, jotka tukevat suunniteltua hankintaa.
MARKKINA-VUORO-PUHELU	- Käy vuoropuhelua potentiaalisten tarjoajayritysten ja mieluiten myös loppuasiakkaiden kanssa. - Mahdolliset tarjoajat saavat suoraa tietoa hankintayksikön todellisista tarpeista. - Hankintayksikön tarpeista viestiminen riittävän ajoissa on edellytys uuden kehittämiselle ja tärkeää etenkin kiertotaloudessa, jossa ratkaisuja ei useinkaan ole saatavissa ”kaupan hyllyltä”. - Markkinavuoropuhelu lisää sopivien ratkaisujen todennäköisyyttä kilpailutusvaiheessa. - Ota keskustelun kohteeksi myös, miten kiertotaloutta voidaan ottaa vielä vahvemmin mukaan olemassa olevaan tuotteeseen, joka jo osin täyttää kiertotalouden tavoitteita.
HANKINNAN KOHDE	- Mikä on meille tuotteen tärkein ominaisuus? Onko olemassa vaihtoehtoisia ratkaisuja? - Haluammeko ostaa vai käyttää? Sisällytetäänkö ylläpito/huolto hankintaan? - Voiko tuotteella olla monia tehtäviä? - Voimmeko käyttää tuotetta uudelleen entiseen tarkoitukseen? - Onko tuote korjattavissa vanhoilla tai uusilla osilla vai ei? - Voimmeko uusiokäyttää tuotetta, sen osia tai materiaaleja? - Onko tuote uusi? Jos kyllä, niin voiko sen purkaa osiin? Onko se biopohjainen? Onko se valmistettu kestäväällä tavalla?
HANKINTA-KRITEERIT	- Hyödynnä kiertotaloutta tukevia kriteereitä (esim. pitkä takuu-aika, varaosien saatavuus, huollettavuus, palvelukonseptit, kierrätettävyys, materiaalivalinnat) - Yritä mitata sekä määrää että laatua, esim. mikä on odotettu tekninen käyttöikä ja mikä taloudellinen elinkaari. - Älä painota liikaa aiempia referenssejä, niin ovi on auki myös uusille, innovatiivisille yrityksille. - PHL Factoryn (2017) suosituksen mukaan kiertotaloushankinnoissa: hinnan painotuksen tulisi olla 10-30 % ja laadun 70-90 %.
HANKINTA-MENETTELY	- Kiertotaloushankinnat eivät edellytä mitään tiettyä hankintamenettelyä - olennaista on painottaa laatutekijöitä, koko elinkaaren kustannuksia, toiminnallisiin ominaisuuksiin ja suorituskykyyn pohjautuvia vaatimuksia tai vaikuttavuutta. - Ratkaisun kypsyys vaikuttaa hankintamenettelyn valintaan -> - Kiertotaloushankinnat voivat nousta myös yritysten jo kehittämistä ratkaisuista, joita voidaan etsiä markkinakartoituksilla ja kilpailuttaa avoimella menettelyllä. - Innovatiivisia ratkaisuja voidaan kehittää kehitystyötä sisältävillä hankintamenettelyillä, kuten innovaatiokumppanuus. - Uusien kiertotalousratkaisujen osalta on hyvä toteuttaa ennen kilpailutusta markkinakartoitus ja vuoropuhelu potentiaalisten tarjoajien kanssa.

ASKEL 8 • KIERTOTALOUS HANKINTAPROSESSIN ERI VAIHEISSA: KILPAILUTUS

TARJOUS-PYYNTÖ JA HANKINTA-ILMOITUS	Tutki tarpeiden, toiveiden ja vaatimusten kautta, miten voit parhaiten edistää kiertotalousnäkökulmien mukanaoloa hankinnassa.
NEUVOTTELU-MAHDOLLI-SUUS	Mitä haastavampaa vaatimusten määrittely on, sitä suositeltavampaa on käyttää neuvottelumenettelyä ja tarkentaa määritelmiä potentiaalisten tarjoajien kanssa.
TARJOUSTEN VERTAILU	Vertaa asetettujen vaatimusten ja kriteerien perusteella sitä, mikä tekee tietyistä tarjoajasta sinulle parhaan mahdollisen toimittajan ja mikä on esitetyistä paras mahdollinen ratkaisu.
HANKINTA-PÄÄTÖS	- Voit valita uuden tai merkittävästi parannetun tuotteen tai palvelun, joka lisää tuottavuutta, laatua, kestävyyttä ja/ tai tehokkuutta. Hyviä kysymyksiä ovat: - Johtaako tuote, palvelu tai ratkaisu materiaalien säilyttämiseen, parempaan kierrätettävyyteen ja vaarattomaan kierrätykseen? - Tukeeko se yritysten sopeutumista kiertotalouteen? - Parantaako se tuotetun tuotteen tai palvelun kustannustehokkuutta ja laatua? - Hankintapäätös tarjoaa myös mahdollisuuden käydä vuoropuhelua tarjoajien kanssa esimerkiksi järjestämällä hankintapäätöksen esittely (yhdessä tai kahdenvälisesti). Hankintojen jälkeinen vuoropuhelu on yksi tapa vähentää valitusten riskiä, tehdä hankintapäätöksistä ja -menettelyistä avoimempia tarjoajille ja antaa hankintayksiköille tietoa ja palautetta hankinnan laadusta.

ASKEL 9 • KIERTOTALOUS HANKINTAPROSESSIN ERI VAIHEISSA: SOPIMUS

SOPIMUKSEN LAATIMINEN	- Määrittele, mistä sinun on sovittava, jotta toimitettujen tuotteiden tai palveluiden toimivuus taataan ja kiertotalouteen liittyvät tavoitteet toteutuvat. - Tee pitkäaikainen sopimus, jonka avulla markkinatoimijat voivat investoida kiertotaloustavoitteiden saavuttamiseen. - Sopimus voi kannustaa innovaatioon, kun siihen sisältyy tuotteen tai palvelun kehittäminen ja kannusteita (suorituskyvyn parantaminen sopimuskauden aikana, bonusjärjestelmät ym.) - Kiertotaloustavoitteiden näkökulmasta voi olla hyödyllistä yhdistää tavoiteltavat tulokset keskeisiin suorituskykyindikaattoreihin (KPI). Esimerkkejä suorituskykyindikaattoreista ovat vaikkapa materiaalityöannon ympäristövaikutukset, kierrätetyn materiaalin määrä tai tuotteiden määrän väheneminen. - Mieti, sisällytetäänkö sopimukseen ehtoja materiaalien ja tuotteiden uudelleenkäytölle ja sille, mitä materiaaleille tapahtuu ensimmäisen käytön jälkeen - Toimittajia voidaan vaatia tai kannustaa ottamaan vastuu tuotteen tai materiaalin pitämisestä toimitusketjussa käytön jälkeen. - Kiertotaloushankintojen sopimukset kuuluvat tyypillisesti johonkin seuraavista luokista. - Tuotepalvelujärjestelmät - toimittaja säilyttää tuotteen omistusoikeuden ja käyttäjä maksaa käyttökohtaisesti tai suorituskyvyn mukaan. - Ostosopimus - toimittaja ostaa tuotteen takaisin ja varmistaa optimaalisen arvon säilymisen uudelleenkäytön avulla - Osto- ja jälleenmyyntisopimus - sisältää sopimuksen siitä, kuka (eli kolmas osapuoli) saa tuotteen käytön jälkeen, yleensä materiaalin uudelleenkäyttöä tai kierrätystä varten. - Vaihtoehtoisesti on mahdollista ottaa käyttöön erillisiä sopimuksia, jotka koskevat nimenomaan uudelleenkäyttöä. Tämä vaihtoehto voi olla erityisen hyödyllinen, kun tuote on jo ostettu.
SOPIMUKSEN HALLINTA	Huolehdi saavutettujen tavoitteiden aktiivisesta seurannasta sopimuskauden aikana.

ASKELE 10 • KIERTOTALOUS HANKINTAPROSESSIN ERI VAIHEISSA: JÄLKIHOITO

ANALYSOINTI JA PALAUTE	Kerää palautetta osapuolilta ja ylläpidä jatkuvan parantamisen kulttuuria.
VIESTINTÄ TULOKSISTA	- Viesti tuloksista, myönteisistä saavutuksista ja myös haasteista kaikille osapuolille. - Kerro tuloksista myös laajemmalle yleisölle eri kanavien kautta.
KOKEMUSTEN JAKAMINEN JA HYÖDYNTÄMINEN	- Varmista, että kertyneitä oppeja ja tunnistettuja hyviä käytäntöjä hyödynnetään organisaatiossasi myös tulevaisuudessa. - Yksittäistä hankintaa merkittävämpää voi esimerkiksi olla tietyn ratkaisun laaja-alaisempi käyttöönotto, jota voidaan edistää useiden hankintojen kautta.

SUOSITUKSET

Aloita pienin askelin ja opi vähitellen, mikä toimii ja mikä ei. Hyvä alku on jo siinä, että muistaa miettiä aitoa tarvetta ja mahdollisia kiertotalouden tulokulmia hankintaa suunniteltaessa.

Aktiivinen markkinavuoropuhelu palveluntarjoajien ja loppukäyttäjien kanssa on hyvä apu, kun määritellään hankinnalle tavoitteita, vaatimuksia ja kriteereitä.

Et ole yksin – ohjeita ja käytännön tukea on saatavilla!

Kiertotaloushankinnan lyhyt muistilista

Seuraavassa kaaviossa on esitetty yksinkertaisia esimerkkejä siitä, miten kiertotalousnäkökulman voi ottaa huomioon hankintaprosessin eri vaiheissa.
Muistilaista sopii vaikka huoneentauluksi!

HANKINNAN VALMISTELU

- Etsitään markkinoilta kiertotalouden mukaisia ratkaisuja
- Käydään markkinavuoropuhelua
- Käytetään suunnittelussa elinkaariarviointia ja muita ekosuunnittelun työkaluja

HANKINNAN KOHTEN MÄÄRITTELY

- Määritetään hankinnan kohde kiertotalousnäkökulmasta
- Määritellään tarve -> markkinat tarjoavat innovatiivista ratkaisua

KILPAILUTUKSEN KRITEERIEIN MÄÄRITTELY

- Sisällytetään kilpailutuskriteereihin kiertotaloutta tukevia kriteereitä (esim. materiaalivalinnat, uusiomateriaalien käyttö, kierrätettävyyys, pitkä takuu-aika, varaosien saatavuus, huollettavuus, palvelukonseptit)

HANKINTA- PÄÄTÖKSEN TEKEMINEN

- Tuote, palvelu tai ratkaisu, joka johtaa materiaalien arvon säilymiseen, kierrätettävyyden parantumiseen ja haitattomiin kiertoihin
- Tukee kiertotalouden mukaista liiketoimintaa
- Parantaa tuotteen tai palvelun laatua ja kustannustehokkuutta

SOPIMUS- KAUDEN TOIMENPITEET

- Sopimuskauden aikana tehtävät parannukset, esim. palautteen hyödyntäminen
- Bonukset ja sanktiot
- Raportointi

(Soveltaen Alhola 2019)

OSA IV

Mistä apua?

Tukea hankkijoille

Kuntien hankintaneuvonta

Kouvola (Kouvola Innovation Oy, hankinta-asiamies)

<https://kinno.fi/yrityspalvelut/hankinta-asiamiespalvelu>

Kotkan-Haminan seutu (Cursor Oy)

<https://www.cursor.fi/palvelut/yrityksneuvonta/julkiset-hankinnat>

**Kouvola
Innovation**

 cursor

KEINO
KESTÄVIEN JA INNOVATIIVISTEN
JULKISTEN HANKINTOJEN
VERKOSTOMAINEN OSAAMISKESKUS

Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomainen osaamiskeskus KEINO

Tukee ja auttaa julkisia hankkijoita kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen kehittämisessä. <https://www.hankintakeino.fi>

Kuntaliiton hankintaneuvonnan palvelusähköposti

Palvelee hankintayksiköitä julkisten hankintojen menettely- ja hankintalain soveltamiskysymyksissä.

<https://www.kuntaliitto.fi/yhteystiedot/palvelusahkoposti-hankintaneuvonta>

**KUNTA
LIITTO**

Motivan kestävien julkisten hankintojen tietopankki

Tietoa eri tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutuksista ja siitä miten näitä voi julkisissa hankinnoissa huomioida. Tietopankkiin on valittu tuoteryhmiä, jotka ovat volyymiltaan suuria ja joilla on merkittävät ympäristövaikutukset.

https://www.motiva.fi/julkinen_sektori/kestavat_julkiset_hankinnat/tietopankki

 Motiva

OPPAITA JA KRITEREITA SUUNNITTELUN TUEKSI

Vähähiilisyys ja kiertotalous julkisissa hankinnoissa

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/306901/SYKEra_45_2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kiertotalouskriteerit rakennetun ympäristön hankkeille

<https://figbc.fi/wp-content/uploads/sites/4/2018/11/Kiertotalouskriteerit-rakennetun-ymp%C3%A4rist%C3%B6n-hankkeille.pdf>

Kiertotalous julkisissa purkuhankkeissa: hankintaopas

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161882>

Opas vastuullisiin elintarvikehankintoihin

https://www.motiva.fi/files/18215/Opas_vastuullisiin_elintarvikehankintoihin_-_suosituksia_vaatimuksiksi_ja_vertailukriteereiksi.pdf

EU:n GPP-kriteerit lähes 20 tuoteryhmälle

http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

Hyvä tietää

Suomen hankintalaki koskettaa kansallisen ja EU-kynnysarvon ylittäviä hankintoja.

Hankintalaki:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161397>

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö:

<https://www.hankinnat.fi/mika-julkinen-hankinta/mika-julkinen-hankinta>

Pienhankintoja ohjaavat EU:n perusperiaatteet eli avoimuus, syrjimättömyys, suhteellisuus ja tasapuolisuus sekä kuntien mahdolliset hankintaohjelmat ja –ohjeistukset.

Hankintamenettelyistä avoin ja rajoitettu menettely ovat hankintayksikön käytössä kaikissa hankinnoissa. Muut menettelyt edellyttävät käyttöedellytysten arviointia ennen menettelyn valintaa. Kuvauksia eri hankintamenettelyistä löytyy esimerkiksi Julkisten hankintojen neuvontayksikön sivuilta:

<https://www.hankinnat.fi/eu-hankinta/eu-hankintamenettelyt>

Julkisten hankintojen green dealin tavoitteena on sitouttaa julkiset hankintayksiköt vapaaehtoisin sopimuksin hallitusohjelman bio- ja kiertotalouden sekä energia- ja ilmastostrategian strategisten tavoitteiden saavuttamiseen ja markkinoiden kehittämiseen. Green deal tukee kuntien, kaupunkien, kuntayhtymien sekä valtion hankintayksiköiden olemassa olevia rakenteita, kuten hiilineutraalisuustavoitteita sekä resurssiviisaiden, kiertotaloutta edistävien, kestävien sekä innovatiivisten hankintojen tiekarttoja, ilmastostrategioita ja energiatehokkuussopimuksia.

KEINO-osaamiskeskus vastaa green dealien aiheiden hakemisesta, koordinoinnista, mahdollisista taustaselvityksistä ja yhteisen toimintamallin kehitysprosessista sekä fasilitoimisesta.

<https://www.hankintakeino.fi/fi/yhteistyö-ja-verkostoituminen/hankintojen-green-deal-sopimukset>

LÄHTEITÄ

Lähteitä

SYKE 2020, Kiertotalouden termipankki. Saatavilla: <https://www.syke.fi/kiertotaloudentermipankki>.

VN 2021, Julkiset hankinnat - kokonaisvolyyymi ja datan hyödyntäminen. Saatavilla: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163212/VNTEAS_2021_46.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Sitra 2014, Kiertotalouden mahdollisuudet Suomelle. Saatavilla: <https://media.sitra.fi/2017/02/23221555/Selvityksia84.pdf>

Sitra 2018, Työkalut kiertotalouden mukaiseen liiketoimintaan. Saatavilla: <https://www.sitra.fi/uutiset/tyokalut-kiertotalouden-mukaiseen-liiketoimintaan-valmistavassa-teollisuudessa/>

Alhola ym. 2019, Vähähiilisyys ja kiertotalous julkisissa hankinnoissa. Saatavilla: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/306901/SYKEra_45_2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y

TEM 2020, Innovatiiviset julkiset hankinnat innovaatiopolitiikan välineenä. Saatavilla: <https://tem.fi/ijh>.

CIPRON 2017, Circular Public Procurement in the Nordic Countries. Saatavilla: <https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1092366/FULLTEXT01.pdf>

Selvitys elinkaarikustannuslaskennasta julkisissa hankinnoissa. Saatavilla: <https://www.syke.fi/download/noname/%7BDA0418FC-25B4-42D8-9E8C-D012326D365B%7D/114853>

Euroopan komissio 2019, Euroopan vihreän kehityksen ohjelma. Saatavilla: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0640&from=ENhttps://www.pexels.com/photo/white-and-black-number-8-5200281/>

Euroopan komissio 2020, Uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma. Saatavilla: https://ec.europa.eu/finland/news/uusi-kiertotalouden-toimintasuunnitelma-euroopan-vihre%C3%A4n-kehityksen-ohjelman-tueksi_fi.

Eduskunnan talousvaliokunnan kuuleminen 1.10.2020. EU:n uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma. Saatavilla: <https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2020-AK-318221.pdf>

Euroopan teollisuusstrategia. Saatavilla: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-industrial-strategy_fi

Kiertotalouden strateginen ohjelma. Saatavilla: <https://ym.fi/kiertotalousohjelma>

TEM, innovatiiviset julkiset hankinnat. Saatavilla: <https://tem.fi/ijh>

Hankinta-Suomi-toimenpideohjelma. Saatavilla: <https://vm.fi/hankinta-suomi>

Kymenlaakson älykkään erikoistumisen strategia KymÄES 2.0. Saatavilla: <https://www.kymenlaakso.fi/maakunnan-kehittaminen/alykkaan-erikoistumisen-strategia>

Kouvolan kaupunkistrategia 2030. Saatavilla: <https://www.kouvola.fi/kouvolankaupunki/strategia/>

Ympäristö 2030 – Kouvola kaupungin ympäristöohjelma. Saatavilla: <https://www.kouvola.fi/asuminen-ja-ymparisto/luonto-ja-ymparisto/ymparistoohjelma/>

Kouvolan kaupungin hankintaohjelma 2021-2025. Saatavilla: <https://www.kouvola.fi/wp-content/uploads/2021/05/Hankintaohjelma-2021-2025.pdf>

Kotka 2025 kaupunkistrategia. Saatavilla: https://www.kotka.fi/wp-content/uploads/2020/01/Kotka2025_strategia_kvhyv111119.pdf

Lähteitä

Kotkan kaupungin ilmasto-ohjelma 2021-2030. Saatavilla: <https://www.kotka.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaupungin-ilmastotyö/ilmasto-ohjelma/>

Kotkan kaupungin hankintaohjelma 2019-2025. Saatavilla: <https://www.kotka.fi/wp-content/uploads/2019/10/Hankintaperiaatteet-toimintaohjelma-2019-2025.pdf>

Haminan kaupungin strategia. Saatavilla: <https://www.hamina.fi/asukkaalle/wp-content/uploads/sites/12/2018/02/Haminankaupunginstrategia.pdf>

Ekologinen Hamina -ohjelma 2019-2022. Saatavilla:

https://www.hamina.fi/asukkaalle/ekologinen_hamina_ohjelma_2019-2022_hyvaksyttu2019-03-13/

HINKU-verkosto. Saatavilla: <https://www.hiilineutraalisuomi.fi/fi-FI/Hinku>

Alhola 2021, Miten kiertotaloutta voidaan edistää rakennetun ympäristön hankinnoissa? Saatavilla: <https://figbc.fi/wp-content/uploads/sites/4/2021/04/Kiertotalous-Oulussa-Alhola-Syke.pdf>

Circular PP (Interreg Baltic Sea Region), Saatavilla: <http://circularpp.eu>

Roadmap Circular Procurement and Commissioning. Saatavilla:

https://mk0mratuurzaamnh901f.kinstacdn.com/wp-content/uploads/2020/01/MRA_CirculairInkopen_ENGdef01.pdf

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö. Saatavilla: <https://www.hankinnat.fi/mika-julkinen-hankinta/mika-julkinen-hankinta>

Julkisten hankintojen green deal. Saatavilla: <https://www.hankintakeino.fi/fi/yhteistyö-ja-verkostoituminen/hankintojen-green-deal-sopimukset>

Circular Procurement Guide. Saatavilla: <https://wegwijzer.gdci.nl/en/>

Circular PUBLIC Procurement toolbox – RISE. Saatavilla: https://www.ri.se/sites/default/files/2020-06/PROCEED_Mgmt%20TOOLBOX-FINAL_EN.pdf

Roadmap MRA Circular Procurement & Commissioning - Towards 100%. Saatavilla:

https://mk0mratuurzaamnh901f.kinstacdn.com/wp-content/uploads/2020/01/MRA_CirculairInkopen_ENGdef01.pdf

SPP Regions Best Practice Report. Saatavilla:

http://www.sppregions.eu/fileadmin/user_upload/Resources/Circular_Procurement_Best_Practice_Report.pdf

Public procurement CE brochure. Saatavilla:

https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/Public_procurement_circular_economy_brochure.pdf

Mikä innovatiivinen hankinta? Saatavilla: <https://www.hankintakeino.fi/fi/kestavyys-ja-innovatiivisuus/mika-innovatiivinen-hankinta>

Kideve 2018, Innovatiiviset hankinnat pienissä kunnissa. Saatavilla:

<https://www.kideve.fi/hankintaopas/wp-content/uploads/sites/4/2018/12/raporttiinnovatiiviset-hankinnat-pieniss-kunnissa.pdf>

Syke 2019, Kiihdyttämö-hankkeen tulokset, opit ja kokemukset. Saatavilla:

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/306901/SYKEra_45_2019.pdf?sequence=1&isAllowed=

Report of Green Deal on Circular Procurement Project Group. Saatavilla:

https://www.oneplanetnetwork.org/sites/default/files/eng_green_deal_circular_procurement_magazine.pdf

Erityinen kiitos Kouvola Innovation Oy:n hankinta-asiamies Marita Melkolle tiedon jakamisesta ja tuesta valmistelun aikana.